

اگر احساس خواب به شما دست داد در مکان امنی مانند پارکینگ‌های جاده‌ای خودرو را متوقف کنید و از توقف در شانه بزرگراه خودداری کنید.

گزارش «شهروند» از دادن بعضی امکانات خاص به فرزندان و همسران هیأت علمی دانشگاه‌ها که گاه با مخالفت محاکم قضائی هم روبه‌رو شده است

رانت‌های پنهان برای استادزاده‌ها

❖ دیوان عدالت اداری تا کنون و دست کم در ۸ مورد سهمیه‌های تعلق گرفته به فرزندان و همسران اعضای هیأت علمی را «تبعیض آمیز» و «در تعارض با قانون اساسی» دانسته است

❖ تاکنون دست کم دانشگاه‌های شریف، تهران، امیرکبیر، یزد و علوم پزشکی یزد قوانینی درباره تخفیف شهریه فرزندان و همسران اعضای هیأت علمی وضع کردند که دیوان عدالت اداری همه آنها را غیر قانونی دانسته است

محمد باقرزاده | سهمیه‌ای غیر شفاف که سال‌هاست

یک راز مگو شده و با وجود تمام حاشیه‌ها کمتر سر از رسانه‌ها در آورده است: فرزندان اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها در صورت کسب نمره‌ای برابر ۹۰ درصد نمره آخرین فرد قبول شده می‌توانند به دانشگاه محل تدریس پدر یا مادر خود انتقال پیدا کنند و اگر ۹۲.۵ درصد امتیاز آخرین فرد قبولی یک رشته را هم کسب کرده باشند، امکان تغییر رشته برای آنها وجود خواهد داشت. سهمیه فرزندان فشر دانشگاهی ایران به همین انتقال و تغییر رشته محدود نمی‌شود و

بررسی‌های «شهروند» نشان می‌دهد که در سال‌های گذشته هیأت امنای دانشگاه‌های مختلف قوانینی برای رفاه حال فرزندان و همسران مدرسان دانشگاه‌های خود تصویب کرده‌اند که البته در بسیاری از موارد بسا ورود دیوان عدالت اداری این قوانین مصداقی از «تبعیض ناروا» شناخته و بسیاری از آنها باطل شده است.

دستورالعمل اجرایی درباره تسهیلات فرزندان اعضای هیأت علمی مصوبه جلسه ۷۳۵ تاریخ ۹۲/۴/۲۵ و در شورای عالی انقلاب فرهنگی است. دیوان عدالت اداری تا به حال چندین بار این مصوبه را باطل کرده ولی دوباره به تصویب رسیده است. بنابر این آنچه هنوز هم درباره تسهیلات فرزندان اعضای هیأت علمی اجرا می‌شود براساس مصوبه سال ۹۲ است.

ابطال دوباره «قانونی تبعیض آمیز» در دانشگاه تهران

هیأت امنای دانشگاه تهران یک‌بار در سال ۸۵ مصوبه‌ای برای تخفیف شهریه به فرزندان و همسران اعضای هیأت علمی داشت که سال ۹۱ دیوان عدالت اداری آن را باطل کرد، اما به نظر می‌آید هیأت امنای دانشگاه اصرار فراوانی به چنین تخفیفی دارد. آن طور که پایگاه اطلاع‌رسانی دیوان عدالت اداری اوایل آذر امسال خبر داد، دانشگاه تهران بار دیگر چنین قانونی را تصویب کرد و به مرحله اجرایی درآورد که بار دیگر دیوان آن را باطل اعلام کرد. در این حکم که با شکایت سازمان بازرسی کل کشور صادر شده، آمده است: «هیأت امنای دانشگاه تهران به استناد بند «ب» ماده «۲۰» قانون برنامه پنجم توسعه، شهریه همسران و فرزندان اعضای هیأت علمی و غیر هیأت علمی را به میزان ۸۰ درصد شهریه مصوب تعیین کرده است که این امر تبعیض نارواست. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری پس از بحث و بررسی در این مورد با این استدلال که براساس بند «۹» اصل سوم قانون اساسی، رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه در تمام زمینه‌های مادی و معنوی از وظایف دولت جمهوری اسلامی ایران است و هیأت امنای دانشگاه تهران بدون رعایت مفاد این اصل برای همسران و فرزندان اعضای هیأت علمی و پرسنل دانشگاه امتیاز قایل شده و شهریه آنان را به میزان ۸۰ درصد مصوب نموده است، لذا این مقرر و جاهت قانونی ندارد و آن را ابطال کرد.» این اصرار هیأت امنای دانشگاه تهران برای تخفیف شهریه فرزندان و همسران هیأت علمی دانشگاه درحالی صورت می‌گیرد که این هیأت امنای امسال مصوب کرد که دانشجویان دوره روزانه برای گذراندن دروس جبرانی باید شهریه پرداخت کنند که معنای این مصوبه اجبار دانشجویان با رتبه یک و دورقمی در کنکور تحصیلات تکمیلی بوده است.

منتقدان می‌گویند که لحاظ کردن سهمیه برای فرزندان کسانی که در بالاترین درجه علمی قرار دارند، حقوق مناسبی دریافت می‌کنند و برای همه موارد ضروری زندگی وام و امتیازهایی به آنها تعلق گرفته، بی‌عدالتی است؛ در این میان اما کسانی هم از این موضوع دفاع می‌کنند.

ماجرای شکایت «حمدسلامی»

سهمیه انتقال و تغییر رشته فرزندان هیأت علمی دانشگاه‌ها اگر چه تاکنون دست کم دو بار از طرف دیوان عدالت اداری لغو شده است، اما همچنان به عنوان قانونی رسمی، فرزندان اساتید دانشگاه را از دانشگاه‌های دور افتاده به مراکز مهم دانشگاهی می‌رساند. بررسی‌های «شهروند» نشان می‌دهد که بخشی از ماجرا به شکایت سال ۸۲ فردی به نام «احمد سلامی» برمی‌گردد. این عضو هیأت علمی دانشگاه علوم انتظامی می‌خواست زمینه تغییر رشته فرزندانش از دامپزشکی به پزشکی را فراهم

کند اما مسئولان در جواب او گفته بودند که قانون تغییر رشته مختص گروهی مشخص از اعضای هیأت علمی است و امکان تغییر رشته فرزند شما وجود ندارد. سلامی اما فرزند خود را پزشکی می‌خواست و به همین دلیل بار دست داشتن شکایتی عازم دیوان عدالت اداری شد. او در بخشی از شکواییه خود نوشته بود: «اینجانب عضو هیأت علمی دانشگاه علوم انتظامی ممیز شده از طریق وزارت علوم و تحقیقات و فناوری

وجود بیش از ۵ میلیون دیابتی در ایران

در حال حاضر ۵ میلیون و ۲۰۰ هزار مبتلایه دیابت در کشور زندگی می‌کنند. دبیر نخستین همایش شبکه ملی پیشگیری از بیماری‌های غیر واگیر با اعلام این خبر و بابیان این که ما عوامل خطر بیماری‌های غیر واگیر را می‌شناسیم، گفت: «هی دانیم که این بیماری‌ها تا ۸۰ درصد قابل پیشگیری هستند. به عنوان مثال بیماری مانند دیابت تا ۸۰ درصد قابل پیشگیری است. حال مشکل کجاست که این بیماری بیشترین میزان مرگ و میر را موجب می‌شود؟» به گزارش «ایسنا»، او با اشاره به شکل گیری شبکه ملی پیشگیری از بیماری‌های غیر واگیر در کشور ادامه داد: «برای پیشگیری از بیماری‌های غیر واگیر آموزش و اطلاع‌رسانی بسیار حایز اهمیت است. حال این آموزش و اطلاع‌رسانی باید در بخش‌هایی انجام شود؛ نخستین بخش مردم هستند که باید آگاهی‌های لازم درباره خود مراقبتی را به آنان داد، حتی مدارس هم آموزش‌های خودمراقبتی را ارائه نمی‌دهند. به عنوان مثال بچه‌ها در مدرسه تنها یک زنگ ورزش در هفته دارند که کافی نیست. دومین بخش آموزش‌ها باید به کسانی داده شود که درگیر چنین بیماری‌هایی هستند، این همان پیشگیری ثانویه است و فرد می‌تواند از ایجاد عوارض بیشتر بیماری پیشگیری کند.»

اشخاصی که توانایی پرداخت ندارند، ترتیباتی برای پرداخت وام به آنان پیش‌بینی شده است. با توجه به مراتب فوق، از آن‌جا که مصوبات مربوط به تخفیف شهریه، خارج از حدود اختیارات قانونی هیأت امنای بوده و مغایر با ماده (۵۰) قانون برنامه چهارم توسعه، به تصویب رسیده است، بنابر این طبق ماده ۳۸ قانون دیوان عدالت اداری، ابطال مصوبات مورد اشاره مورد استدعاست.»

تصویب چنین قوانینی توسط هیأت امنای دانشگاه، محدود به همین چند دانشگاه در تهران نیست و برخی دیگر از دانشگاه‌های ایران هم در سال‌های گذشته برای رفاه فرزندان هیأت علمی قوانینی تصویب کردند و به نظر می‌آید این روند همچنان ادامه دارد. هیأت امنای دانشگاه یزد در سال ۹۰ و دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد هم در سال ۹۲ در مصوبات خود قوانینی برای تخفیف شهریه فرزندان هیأت علمی لحاظ کردند که سال ۹۶ دیوان عدالت اداری آنها را باطل اعلام کرد. این البته پایان ماجرا نبود و این دو دانشگاه بار دیگر و بارایه توضیحاتی به دیوان عدالت اداری خواستار بازگشت این قوانین شدند که بار دیگر هم دیوان این درخواست را رد کرد.

قبولی در همان رشته در دانشگاه محل تدریس پدر یا مادر خود را کسب کرده باشند، می‌توانند به آن دانشگاه منتقل شوند که البته برای تغییر رشته، شرط کسب ۹۲.۵ درصد نمره آخرین فرد قبولی لحاظ شده است. در این سال‌ها و با قدرت گرفتن نهاد هیأت امنای دانشگاه‌ها، تلاش برای تصویب کردن سهمیه‌هایی برای فرزندان و همسران اعضای هیأت علمی بیشتر شده است؛ به عنوان مثال هیأت امنای دانشگاه صنعتی شریف در ۱۳۹۱ اسفند ۸۶ قانونی تصویب کرده که براساس آن فرزندان هیأت علمی این دانشگاه اگر در دوره‌های شهریه‌ای یعنی شبانه یا پردیس قبول شوند به آنها ۵۰ تا ۸۰ درصد در پرداخت شهریه تخفیف داده خواهد شد. پیش از دانشگاه شریف، هیأت امنای دانشگاه تهران در سال ۸۵ و همچنین هیأت امنای دانشگاه صنعتی امیرکبیر در سال ۸۴ چنین قوانینی برای تخفیف ۳۰ تا ۵۰ درصدی شهریه به فرزندان و همسران هیأت علمی را مصوب کرده بودند. دیوان عدالت اداری هم سال ۹۱ همه این قوانین را بار دیگر باطل اعلام کرد. در متن رأی شماره ۷۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری که در بهمن ۹۱ ابلاغ شده، آمده است: «کلیه افراد موظف به پرداخت شهریه هستند و برای

عضو کمیسیون آموزش: اساسا سهمیه‌بندی عادلانه نیست

لحاظ کردن چنین امتیازهایی برای فرزندان تحصیل کرده‌ترین گروه در ایران اما همواره مخالفان جدی داشته است. «محمود صادقی» عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس و عضو کمیسیون آموزش مجلس شورای اسلامی هم یکی از افرادی است که چنین قوانینی را مصداقی از تبعیض ناروا می‌داند. او در این باره به «شهروند» می‌گوید: «ظاهرا چنین قانونی وجود دارد اما این که آیا منطقی یا عادلانه است، من فکر می‌کنم اساسا سهمیه‌بندی عادلانه نیست و باید کاهش پیدا کند.» او ادامه می‌دهد: «یده آل این است که اصلا سهمیه‌ای نباشد مگر این که به نوعی به تأمین بیشتر عدالت آموزشی کمک کند؛ مثلا برای مناطق محروم یا رفع تبعیض یا ایثارگران در حدی که به نوعی هزینه‌های جسمی و روحی و خلأهای عاطفی را جبران کند اما باید به نوعی باشد که باعث افت کیفیت آموزش نشود و باعث اشغال صندلی‌های دیگران هم نشود.» آن طور که صادقی می‌گوید وزارت علوم و بهداشت چنین قوانینی را مشابه قوانین دیگر دستگاه‌ها برای رفاه پرسنل خود می‌داند که البته این نماینده مردم در مجلس این توجیه را درست نمی‌داند: «البته اعضای هیأت علمی با این منطق که مانند دیگر پرسنل دستگاه‌ها که برای کارکنان خود امتیازی قایل می‌شوند این موضوع را منطقی جلوه می‌دهند. الان توجیه این است که این سهمیه پذیرش نیست و برای انتقال است؛ اما در مجموع من موافق نیستم و آن را عادلانه نمی‌دانم، بنابر این شخصا فکر می‌کنم باید برداشته شود.» او در پاسخ به این پرسش که به نظر می‌آید قدرت قانونگذاری هیأت امنا در آینده در خدمت فرزندان اعضای هیأت علمی خواهد بود و برای کنترل این قدرت چه کاری باید انجام داد؟ هم می‌گوید: «هیأت امنای نهادی است که منطبق خوبی دارد و در حقیقت در جهت ایجاد استقلال برای دانشگاه‌ها پیش‌بینی شده است؛ بنابر این باید با هدف ارتقای آموزش و استقلال نهادهای آموزشی از تقویت این نهاد استقبال کرد اما باید عملکرد آنها ارزیابی شود که تا چه اندازه در این جهت گام برداشتند. درباره حدود اختیارات آنها و این که آیا می‌تواند در مخالفت با احکام بالادستی و قانون اساسی مصوبه داشته باشد، بحث است. طبیعی است که چنین اختیاری ندارد اما در خود وزارت علوم مرکز هیأت امنای بر این مصوبات نظارت می‌کنند و بعد به امضای وزیر می‌رسند.» صادقی می‌گوید که در دوران سپری شده از عمر مجلس دهم تاکنون چنین موضوعی به طور جدی در کمیسیون آموزش مورد بحث و بررسی قرار نگرفته است: «صحبت پراننده وجود داشت ولی خیلی جدی نبوده و یا حداقل این که من در این دو سال و نیم به یاد ندارم که در جلسات چنین بحثی به طور خاص مطرح شده باشد و یا در دستور کار کمیسیون قرار گرفته باشد.»

سال ۸۸ هم یکبار دیگر دیوان عدالت اداری بخشنامه

انتقال و تغییر رشته فرزندان را یکی از «مصادیق تبعیض ناروا» دانست و بار دیگر آن را لغو کرد، اما در زمانی کوتاه هیأت دولت چنین بخشنامه‌ای را تصویب کرد که همچنان و تا به امروز اجرا می‌شود. محتوای این بخشنامه هم مشابه همان قوانین سال‌های گذشته است و براساس آن اگر فرزندان اعضای هیأت علمی ۹۰ درصد نمره آخرین فرد